

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Zdrowia (24.)
w dniu 19 lipca 2016 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (druk senacki nr 229, druki sejmowe nr 432, 652 i 652-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 10 minut 04)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Waldemar Kraska)

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dzień dobry państwu.

Rozpoczynamy kolejne posiedzenie senackiej Komisji Zdrowia.

W dzisiejszym porządku obrad jest jeden punkt: rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych; druk senacki nr 229, druki sejmowe nr 432, 652 i 652-A.

Czy ktoś z państwa senatorów ma uwagi do dzisiejszego porządku obrad? Nie.

Uważam więc, że ten porządek został przyjęty.

Witam wszystkich państwa przybyłych na dzisiejsze posiedzenie komisji. Witam pana ministra z zespołem, witam państwa z różnych organizacji... nie będę ich wymieniał, bo widzę, że jest państwa bardzo dużo.

Zanim oddam głos panu ministrowi, chciałbym zapytać, czy w posiedzeniu uczestniczą przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność lobbingową w rozumieniu ustawy o działalności lobbingowej w stanowieniu prawa? Nie.

Teraz oddaję głos panu ministrowi. Proszę o przedstawienie założeń zmiany ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosław Pinkas:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Panie i Panowie Senatorowie! Szanowni Państwo!

To dla mnie wielki zaszczyt, że mogę dzisiaj przed przedstawicielami Wysokiej Izby opowiedzieć o wielu miesiącach bardzo trudnej pracy nad implementacją dyrektywy unijnej związanej z działaniami antytytoniowymi. Na samym wstępie powtórzę słowa mojego szefa, pana ministra Konstantego Radziwiłła, który powiedział: gdyby mi przyszło zrobić tylko jedną rzecz związaną ze zdrowiem Polaków, to tą rzeczą byłby zakaz palenia papierosów... może nie zakaz, ale istotne ograniczenie, wpływanie na świadomość tak, żeby ludzie po prostu nie palili.

Ten zgubny nałóg, to uzależnienie w każdej formie powoduje niewyobrażalne straty, straty przede wszystkim ludzkie: niewyobrażalna liczba zgonów, także nie-

wyobrażalna ilość środków, które wydajemy z budżetu Narodowego Funduszu Zdrowia, jak również z budżetu resortu na leczenie chorób odtytoniowych. Proszę państwa, w ciągu 10 lat wydajemy około 140 miliardów zł na leczenie chorób odtytoniowych. Jeden z najstraszniejszych nowotworów, jakim jest rak płuc, jest w tej chwili najpopularniejszym nowotworem zarówno wśród kobiet, jak i wśród mężczyzn i niestety jest stały trend wzrostowy. Jest także cała masa innych chorób odtytoniowych, które powodują niewyobrażalne spożycie preparatów leczniczych, ale także, niestety, później trwale ułomności zdrowotne, jak również, co jest oczywiste, spadek długości życia Polaków. Tak być nie może.

20 lat temu powstała pierwsza ustawa antytytoniowa. Twórcą tej ustawy był m.in. pan profesor Witold Zatoński. My mniej więcej 2 miesiące temu zrobiliśmy podsumowanie tej ustawy u nas, w resorcie zdrowia, była duża konferencja. Pokazano wtedy, że ta ustawa doprowadziła do następującej sytuacji: 20 lat temu paliło 50% Polaków, ale pryncypialne działania doprowadziły do sytuacji, w której w tej chwili pali 30% Polaków. Pali oczywiście za dużo, ale widać, że działania polskiego parlamentu i nasze pryncypialne działania legislacyjne, a także wytworzenie takiej atmosfery, że to po prostu jest niedobre, niezdrowe, niemądre, cała masa akcji profilaktycznych... To wszystko doprowadziło jednak do jakiegoś istotnego sukcesu.

Ta ustawa jest pierwszym krokiem do tego, żeby Polska była krajem wolnym od tytoniu. Marzę o tym, żeby być może ta inicjatywa dotycząca Polski wolnej od tytoniu powstała w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej. Myślę, że to właśnie senatorowie mogą być twórcami tej idei, która powinna rozprzestrzenić się na całą Polskę i doprowadzić do sytuacji, że będzie paliło mniej niż 10% naszej populacji. Wtedy będziemy mogli mówić o kraju wolnym od tytoniu. Pierwszym krajem, który doprowadził do takiej sytuacji, który jest na drodze dojścia do wolności odtytoniowej, jest Finlandia. Możemy pójść jej śladem. Bardzo bym sugerował, żeby te inicjatywy właśnie powstały w naszej Wysokiej Izbie, w Senacie, który ma przecież niewyobrażalny autorytet.

Proszę państwa, Panie Przewodniczący, ja bardzo krótko powiem, czego dotyczy ta ustawa.

Przed wszystkim ustanowimy zakaz wprowadzania do obrotu papierosów posiadających charakterystyczny aromat. Wyjątkiem są papierosy mentolowe, dla których ustanowiono w dyrektywie 6-letni okres przejściowy. Papieros nie może być smaczny. I to jest krótka odpowiedź, dlaczego

to wprowadzamy. Wprowadzamy obowiązek umieszczenia na opakowaniu wyrobów tytoniowych ostrzeżeń zdrowotnych zajmujących 65% zewnętrznego obszaru opakowania. Papierosy nie mogą być też ładne, opakowania nie mogą być ładne. Nie będzie już tych nieszczęsnych papierosów, które bardzo ładnie wyglądają w damskich torebkach. Wprowadzamy zakaz reklamowania i promocji e-papierosów. I tutaj, jeżeli państwo pozwolicie, przez chwilę opowiem, dlaczego do tego dochodzi.

Proszę państwa, resort zdrowia i mój zespół, duży, bardzo dobrze wykształcony zespół, analizują, co się dzieje w nauce, ile jest prac naukowych dotyczących szkodliwości palenia czy też wapowania – bo tak to się nazywa – e-papierosów. I chyba nie ma innej dziedziny w zdrowiu publicznym, w której tak szybko przyrastałaby liczba prac naukowych w sposób jednoznaczny pokazujących szkodliwość tego typu zachowań. Nawet nasze, polskie instytuty w tej chwili już nad tym pracują i mamy szereg bardzo interesujących doniesień w sposób jednoznaczny pokazujących, że jest to równe zło jak palenie zwykłych papierosów. Nikotyna, która jest zawarta w tzw. wkładach, kartridżach, jest substancją silnie toksyczną, wpływającą na naczynia krwionośne i nie tylko. I to, że nie ma tam ciał smolistych, absolutnie nie powinno nas usypiać i powinniśmy również z tym walczyć, szczególnie z tą syntetyczną nikotyną. Poza tym tak naprawdę proszę pamiętać o tym, że w którymś momencie będzie bardzo trudno sprawdzać, co jest w tych kartridżach, co jest w tych liquidach. Poza tym proszę pamiętać o tym, że walczymy z nałogiem, walczymy z pewnym uzależnieniem czy z istotnym uzależnieniem i absolutnie nieprawdą są informacje, którymi się szermuje, że e-papieros jest czymś zdrowym i może być wręcz produktem leczniczym w odchodzeniu od nałogu związanego z paleniem tytoniu. Tak nie jest. Jest dokładnie odwrotnie. E-papieros jest w tej chwili papierosem inicjującym. Absolutnym polskim dramatem, i nie tylko dramatem, jest to, że wapiją młodzi ludzie. My mamy dane z województwa łódzkiego, gdzie 40% młodzieży jest już uzależnione od wapowania. To jest pierwszy krok do sięgnięcia po normalne papierosy. W związku z tym wprowadzamy zakaz reklamowania i promocji e-papierosów.

Wprowadzamy także odpowiednie wymagania techniczne dla producentów lub importerów papierosów lub pojemników zapasowych. Wprowadzamy zakaz sprzedaży transgranicznej wyrobów tytoniowych. Wprowadzamy także zakaz sprzedaży papierosów elektronicznych młodzieży poniżej osiemnastego roku życia. Nie muszę tłumaczyć, dlaczego.

Ograniczamy miejsca palenia e-papierosów analogicznie do obecnie obowiązujących zakazów palenia wyrobów tytoniowych w miejscach publicznych. Wprowadzamy zakaz sprzedaży papierosów elektronicznych lub pojemników zapasowych na terenie podmiotów wykonujących działalność leczniczą, szkół, placówek oświatowo-wychowawczych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych, a także w automatach oraz wprowadzamy zakaz sprzedaży transgranicznej papierosów elektronicznych lub pojemników zapasowych na odległość, np. za pomocą internetu. I nawet jeżeli w tej chwili jest to niewykonalne, to zaręczam państwu, że powstaną mechanizmy w całej Europie, które

ograniczą tego typu handel za pomocą internetu. Polska nie będzie bezbronna i sami będziemy próbowali dostarczyć nasz wkład intelektualny, żeby tego typu zdarzenia nie miały miejsca.

Podchodzimy z istotną determinacją czy z ogromną determinacją do tego, żeby ta dyrektywa unijna była implementowana. Ona oczywiście jest ortodoksyjna, ale tutaj to słowo „ortodoksja” jest słowem, z którego jestem niezwykle dumny. Chcę państwu powiedzieć, że cały resort nie zejdzie z tej drogi ortodoksyjności w zwalczeniu tego dramatycznego nałogu, który niszczy Polskę. Nie będziemy także... Nie damy się fali hejtu, nie damy się fali czarnego piaru dotyczącego wszystkich pracujących nad dyrektywą unijną, które mają miejsce w tej chwili. My doskonale wiemy, kto inspiruje pewne działania i jak się z nami walczy. Nie damy się, proszę państwa. Mam bardzo wielką prośbę do państwa senatorów, żebyście państwo wsparli działania resortu w kwestii jak najszybszego uchwalenia tej ustawy. Ona oczywiście przeszła już przez Sejm, teraz wnosimy jedną autopoprawkę, ale nie zejdziemy z obranej drogi. Pan minister Radziwiłł z zespołem – także mój zespół Departamentu Zdrowia Publicznego, któremu bardzo dziękuję za naprawdę wspaniałą, pryncypialną pracę – jest dumy z tego, że to właśnie my implementujemy tę ustawę. Mamy poczucie sukcesu, bo zrobiliśmy naprawdę bardzo wiele, szczególnie dla polskiej młodzieży i dla polskiego społeczeństwa. Mamy poczucie dumy. Myślę, że to poczucie dumy to jest także to poczucie, które państwo za chwilę będziecie mieli, pracując nad tą ustawą. Dziękuję bardzo, Pani Przewodniczący.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Myślę, że nas, członków Komisji Zdrowia, nie trzeba przekonywać, że palenie tytoniu jest szkodliwe. Z moich obserwacji wynika, że chyba żaden członek Komisji Zdrowia nie jest osobą palącą, więc jest nam łatwiej.

Teraz byśmy przeszli do pytań do pana ministra. Czy ktoś z państwa senatorów ma pytania do pana ministra w związku z tą ustawą?

Pani przewodnicząca Czudowska. Proszę bardzo.

Senator Dorota Czudowska:

Dziękuję, Pani Przewodniczący.

Panie Ministrze, najpierw taka uwaga... Może wyjdzie, że się czepiam, ale najpierw proszę o krótką odpowiedź. Czy ten słowniczek przedstawiony na początku ustawy, tłumaczący, co znaczą pojęcia zawarte w tej ustawie, jest przygotowywany przez nas, czy jest żywcem przetłumaczony z dokumentu Unii Europejskiej, z dyrektywy? Chciałabym usłyszeć odpowiedź, zanim zadam następne pytanie czy właściwie przedstawię refleksję.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Proszę, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Część jest oczywiście z dyrektywy, ale prawdopodobnie część jest nasza. Trudno... Musiałbym nad każdym z elementów tego słowniczka się pochylić. Ogromna część wynika z implementacji dyrektywy.

Senator Dorota Czudowska:

Dziękuję.

Bo może to jest takie skażenie, że czytam czasem... może nie czasem, ale dosyć często prace naukowe, streszczenia. Ta ustawa to ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. I w zasadzie, żeby to było czytelne i naukowo też poprawne, chociaż ja wiem, że to nie nauka, że to polityka, to powinniśmy mimo wszystko zacząć od wytłumaczenia, co to jest słowo „tytoń”, a to jest dopiero na trzydziestym szóstym miejscu, i wyroby tytoniowe, a to jest dopiero na czterdziestym ósmym miejscu. Ale nie będę się upierać, żeby ewentualnie robić poprawki, jeżeli to miałyby opóźnić wejście ustawy w życie. Jednak te tzw. słowa kluczowe, które we wszystkich opracowaniach naukowych są najpierw podane, powinny być na początku, a potem dopiero ta cała reszta. Co pan minister o tym myśli? Dziękuję bardzo.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Dziękuję bardzo.

Niewątpliwie, gdyby to nie było... Jest pewna praktyka legislacyjna. Proszę zobaczyć, że to jest ułożone alfabetycznie. Ja absolutnie zgadzam się z panią senator, że te słowa kluczowe powinny być rzeczywiście na samym początku, jednak nie możemy łamać pewnych zasad legislacyjnych. Ta ustawa musi być kompatybilna ze wszystkimi aktami prawnymi powstającymi w polskim parlamencie. Stąd też definicja tytoniu znajduje się niestety dalej.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.

Pan senator. Proszę bardzo.

Senator Andrzej Wojtyła:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Panie Ministrze, oczywiście, ta ustawa była nowelizowana już kilkakrotnie i ona musi być dostosowywana do sytuacji, jakie następują. Jak ja pamiętam, jeszcze 7–8 lat temu nikt o e-papierosach nie mówił negatywnie. W tej chwili mamy już badania naukowe i zdecydowanie to trzeba wprowadzić.

Ale mam jedno pytanie, Panie Ministrze. W 2015 r. z dotychczasowej ustawy z 1995 r. usunięto art. 4 ust. 1, który mówił, że Rada Ministrów ustala program określający politykę zdrowotną, społeczną i ekonomiczną zmierzają-

jącą do zmniejszenia używania wyrobów tytoniowych. Ja przybyłem w sobotę z dużej konferencji w Lyonie, na której zajmowano się nowotworami – było to spotkanie dyrektorów narodowych instytutów onkologicznych z całego świata – i tam pokazywano, że Polska jest przykładem kraju, który od lat dziewięćdziesiątych dokonał największego skoku, jeżeli chodzi o walkę z paleniem tytoniu, i ta walka z paleniem tytoniu bezpośrednio przełożyła się na zmniejszenie zachorowalności i śmiertelności z powodu zarówno chorób układu krążenia, jak i nowotworów. Pan profesor Zatoński pięknie to przedstawiał. Rzeczywiście kiedyś można by nawet poświęcić temu problemowi jedno posiedzenie komisji, bo to są fascynujące dane od 1990 r., z ostatnich 25 lat. Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem pokazuje Polskę jako przykład kraju, który najlepiej poradził sobie z paleniem tytoniu. Oczywiście ja nie mówię tutaj o statystykach, bo te statystyki są gorsze niż np. w Norwegii, Danii, Finlandii, ale tam z zupełnie innego pułapu rozpoczęli walkę i o wiele wcześniej zaczęli walczyć z paleniem tytoniu. W 2015 r. poprzedni minister jakoś przypadkiem wykreślił ten artykuł, który mówił, że Polska ma przygotować, ustalić program określający politykę zdrowotną i ekonomiczną w zakresie palenia tytoniu. I ten program, proszę państwa, przyniósł największe efekty zdrowotne, bo on spowodował, że palenie tytoniu wśród mężczyzn spadło o połowę, wśród kobiet również. Trochę inaczej jest, jeżeli chodzi o nastolatków, i pan minister to zasygnalizował. Musimy zwrócić szczególną uwagę na nastolatki i dzieci, bo tutaj te dane i te statystyki są troszeczkę niepokojące.

Panie Ministrze, jeżeli już nowelizujemy ustawę i jeżeli w tej chwili nie mamy tego zapisu o tym, że rząd zajmuje się prewencją pierwotną, bo tu chodzi o prewencję pierwotną, a nie zakazy i nakazy... Chociaż wiele lat zarządzałem instytucją, która karała, uważam, że najbardziej efektywną i najbardziej skuteczną metodą jest promocja zdrowia i edukacja zdrowotna. Czy nie warto by było, Panie Ministrze, powrócić do tego punktu skreślonego przez poprzednią koalicję? To jest moje pierwsze pytanie.

I teraz drugie pytanie. Panie Ministrze, e-papierosy będą nadzorowane, zgodnie zresztą z REACH, przez inspektora do spraw substancji i preparatów chemicznych. Tutaj się mówi, że dany e-papieros czy jakiś papieros zawierający substancje chemiczne może nawet być wycofywany z rynku. Ta instytucja nie ma zdolności operacyjnych w całej Polsce, to jest instytucja umieszczona w Łodzi. Jak ona będzie z rynku... Nie ma takich uprawnień, żeby z rynku usuwać te substancje i stwierdzać. To może robić zupełnie inna inspekcja, głównie inspekcja sanitarna, która to kontroluje. Ja widzę, że tutaj mówimy tylko o inspektorze do spraw substancji i preparatów chemicznych. On ma oczywiście biuro, może 50 czy 60 osób zajmuje się substancjami chemicznymi, nawozami i innymi. Oczywiście to, co jest wprowadzane na polski rynek, on musi kontrolować, bo to są substancje chemiczne. Ale mnie chodzi o to, kto będzie... Przecież to jest czasami produkowane w Polsce, znajdzie się gdzieś tam w sklepie z jakimiś... To tak samo jak z dopalaczami. Ktoś musi iść na kontrolę, sprawdzić to, zbadać. Mnie chodzi o to, żeby ta ustawa była skuteczna operacyjnie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Senatorze.
Proszę, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Dziękuję bardzo.
Pan senator, pan profesor, który zresztą zrobił habilitację na papierosach...

(*Głos z sali:* Też na papierosach.)

Mnie się wydaje, że większa część tej habilitacji to pryncypialna walka pana profesora Wojtyły z paleniem – chylę czoła, ma pan prawdopodobnie największą wiedzę z nas wszystkich, dlatego że zajmuje się pan tym już od lat, i chylę czoła. Dziękuję, że właśnie pan zadał to pytanie dotyczące profilaktyki. Do 2017 r. dalej jest realizowany program, którego motorem jest Państwowa Inspekcja Sanitarna. Od 2018 r. ta część będzie realizowana w ramach Narodowego Programu Zdrowia, który, mam nadzieję, w przyszłym tygodniu zostanie przyjęty przez Radę Ministrów. W tej chwili wyszedł już z Komitetu Stałego i jest w RCL. Myślmy sobie, że jeżeli dzisiaj nie będzie go na posiedzeniu rządu, to stanie się to w przyszłym tygodniu. I tam oczywiście są już dość jednoznaczne zapisy. Narodowy Program Zdrowia od 2018 r. będzie realizował w tej dziedzinie akurat drugi cel operacyjny związany m.in. z paleniem tytoniu. Tak że oczywiście o tym nie zapomnieliśmy, jest to po prostu w innym akcie prawnym, który jest pochodną ustawy o zdrowiu publicznym.

Jeżeli chodzi o drugie pytanie, to oczywiście mamy do dyspozycji 2 instytucje kontrolne, to jest Państwową Inspekcję Sanitarną i Inspekcję Handlową. One będą działać na podstawie informacji, które może pozyskać czy pozyska nasz inspektorat chemiczny. Tak że jest to pewien logiczny ciąg zdarzeń. Nie możemy zbudować kolejnej inspekcji, związanej z papierosami, ale mam wrażenie, że ten łańcuch dochodzenia do prawdy i wycofywania z rynku substancji toksycznych absolutnie w żaden sposób nie będzie przecięty czy też zaniechany, tak że tutaj obaw nie ma.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.
Może teraz pani senator, a potem pan senator.

Senator Dorota Czudowska:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.
Panie Ministrze, wszyscy jesteśmy i całym sercem, i umysłem, i palcami za tą ustawą. Jedyne środowisko, które ma wątpliwości, to producenci tytoniu. Można zrozumieć ich obawy, bo w jakimś tam czasie stracą swoje zyski. Czy pan minister ma takie informacje, ile stracą? Może też odnieśmy się do tego okresu 10 lat, o którym pan powiedział. W ciągu 10 lat wydaliśmy 140 miliardów zł na leczenie. A ile stracą producenci tytoniu? Oczywiście moż-

na przestawić produkcję, ja nie jestem za tym, żeby tytoń produkować, ale takie informacje chciałabym mieć. I o ile zmniejszą się dochody państwa z tytułu obrotu tytoniem, z akcyzy, ze sprzedaży papierosów? Dziękuję.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Pani Senator.
Panie Ministrze, ja może jeszcze też bym dodał pytanie do tego pytania pani senator: a ile państwo polskie wydaje na walkę z chorobami, które powstają w wyniku używania tytoniu? Jakby pan mógł to jeszcze...

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Tak jest, dziękuję bardzo.
W ciągu 10 lat wydajemy około 140 miliardów zł. Przypominam państwu, że roczny budżet Narodowego Funduszu Zdrowia to nieco powyżej 70 miliardów zł, tak że w ciągu 10 lat wydajemy na to wszystkie pieniądze przeznaczone na zdrowie w Polsce w ciągu 2 lat. To są oczywiście nasze szacunki, ale one są dość jednoznaczne i naprawdę bardzo, bardzo duży jest poziom wiarygodności tych liczb, które państwu podaję.

Pani Senator, jeśli chodzi o pani pierwsze pytanie, to proszę pamiętać o tym, że my nie walczymy z plantatorami, my nie walczymy z produkcją, ta ustawa nie dotyczy produkcji, ta ustawa dotyczy głównie reklamy. Nie mamy dokładnych danych, jak wpłynie to na polski przemysł i, rzekłbym, wcale nie chcemy do tego dochodzić, jak gdyby to nie jest rola ministra zdrowia, od tego jest prawdopodobnie minister rolnictwa, który ma różne mechanizmy przedstawienia produkcji. Ale chcę także powiedzieć, że może nie jest to specjalnie wielki problem, a być może problem jest marginalny, dlatego że większość polskiego tytoniu to jest tytoń, który eksportujemy. I nie ma w tej ustawie zakazu eksportu, nie ma także zakazu produkcji – po raz kolejny to powtarzam. Jednak w żadnej mierze nie można zbilansować tego, co państwo dostaje od producentów tytoniu, tym, ile wydajemy na leczenie chorób odtytoniowych.

Poza tym proszę pamiętać o tym, że liczba zgonów związanych z paleniem tytoniu jest gigantyczna. To są ogromne koszty społeczne, kompletnie niepoliczalne. To są dysfunkcyjne rodziny, a mamy teraz dużą liczbę palących kobiet... W żadnej mierze nie mamy informacji o tych kosztach i nawet nie chcemy jej mieć, bo tego nie da się zmierzyć, koszty społeczne są tak gigantyczne i tak jednoznaczne, że właściwie można mówić wyłącznie o tym, że ta ustawa jest pewnym profitem dla społeczeństwa, dla nas wszystkich.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.
(*Senator Dorota Czudowska:* Czy ja mogę tylko do powiedzieć?)
Proszę bardzo.

Senator Dorota Czudowska:

Mam nadzieję, Panie Ministrze, że pan rozumie, że ja tu jestem adwokatem diabła. Bo takie pytania padały w Sejmie i takie pytania mogą też paść w Senacie. Tu nie ma nikogo z komisji z rolnictwa ani żadnego przedstawiciela Polskiego Stronnictwa Ludowego, które jednak...

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Proszę?

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Ale nie z komisji rolnictwa, czyli bliższa im jest w tym momencie...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Też z komisji rolnictwa, tak? Ale PSL w Sejmie miał wątpliwości i ja chciałabym też umieć w razie czego odpowiadać na te wątpliwości, bo dla mnie też nie ma większych priorytetów niż zdrowie. Dziękuję.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Dziękuję bardzo.

Ja kompletnie nie kojarzę pani z tym, nie mogę jakoś zgodzić się z tym, że jest pani adwokatem diabła. Pamiętam pani pryncypialną walkę o polską onkologię i jest pani dla mnie raczej adwokatem anioła, a nie diabła. Ale chcę też jeszcze powiedzieć, że my o godzinie 16.00 mamy posiedzenie senackiej komisji rolnictwa i ja zmierzę się także z pytaniami, które będą zadawali nam senatorowie członkowie tej komisji. Ale myślę, że moja odpowiedź była dość jednoznaczna. Jeżeli pani senator chciałaby, żebym ją pogłębiał, to ja oczywiście mogę pewne analizy jeszcze przeprowadzić czy też je dostarczyć w jakimś okresie. Ale proszę mi wierzyć, że akurat tutaj sprawa jest tak jednoznaczna, że chyba nie powinno już być takiej potrzeby.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Pan senator Wojtyła. Proszę.

Senator Andrzej Wojtyła:

Panie Ministrze, ja jeszcze raz zapytam o to samo. Bo ja się obawiam, że Narodowy Program Zdrowia, który jest realizowany w Polsce od roku 1990 – były różne wersje tego programu, ja sam byłem dwukrotnie koordynatorem tego programu – jest tylko programem na papierze, on faktycznie bez finansowania nie jest realizowany. Dlaczego upieram się co do tego zapisu? Otóż w 1999 r. ten przepis mojego autorstwa został wprowadzony do ustawy. I mam jeszcze pytanie do pana ministra, ile rocznie wydajemy na prewencję pierwotną środków na walkę z paleniem tytoniu, ponieważ w tym art. 4 ust. 1 mówi się, że program ten jest finansowany z budżetu państwa w wysokości 0,5% wartości podatku akcyzowego od wyrobów tytoniowych. Chciałbym zapytać pana ministra, czy te pieniądze wydajemy, bo to jest przecież w ustawie napisane. I dlatego ja mam trochę inne zdanie niż pan minister. To jest akt ustawowy, on musi być

realizowany. Główne efekty w walce generalnie z nowotworami niesie zmniejszenie palenia tytoniu. To zmniejszenie palenia tytoniu od właściwie 1995 r., a nawet wcześniej, było spowodowane właśnie prewencją pierwotną, edukacją społeczeństwa, wpływaniem na zachowania zdrowotne itd., itd., a nie karaniem. Najważniejsze – i to podkreślają na całym świecie, „Lancet” publikuje artykuły na ten temat – że w Polsce właśnie dzięki edukacji i promocji zdrowia dokonano największego skoku, jeżeli chodzi o palenie tytoniu. Myślę, że stało się to po części dzięki temu zapisowi ustawowemu. Teraz Narodowy Program Zdrowia nie jest dokumentem ustawowym, podobnie jak od poprzedniej kadencji dokumentem przyjmowanym przez Sejm nie jest Narodowy Program Zwalczenia Chorób Nowotworowych, a był nim. Ja się tego obawiam, bo Narodowy Program Zdrowia praktycznie nie był realizowany od 1990 r., to były tylko martwe zapisy, zespół koordynacyjny zbierał się raz w roku, odfajkowywał, szedł do domu i nic się nie działo. W związku z tym, jeżeli my tego nie podtrzymamy, a to znajdzie się w jakimś Narodowym Programie Zdrowia, który nie jest aktem ustawowym, to ten program nie będzie realizowany i te efekty, jakie uzyskaliśmy, ten trend pozytywny zostanie może zablokowany, a być może zaprzeczony. I niech się pan nie dziwi, Panie Ministrze, że ja dopytuję, bo stoczyłem wielką batalię, żeby to wprowadzić w Sejmie w 1999 r. I niech się pan nie dziwi, że ja o to pytam, bo nie dalej jak 5 dni temu moje nazwisko było w Lyonie wspominane właśnie ze względu na ten zapis, tak że to dostrzegają na świecie. Czy nie warto, Panie Ministrze, przy tej okazji wrócić do tego zapisu?

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.

Proszę, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Dziękuję bardzo.

Panie Ministrze, minister finansów nigdy nie dawał pieniędzy na programy...

(Senator Andrzej Wojtyła: Trochę dawał.)

...i to jest wielki problem, bo wydajemy w tej chwili na program realizowany przez Główną Inspekcję Sanitarną około 900 tysięcy zł. I Narodowy Program Zdrowia, ten, który w tej chwili jest procedowany, który zaraz będzie, tak jak mówiłem, w Radzie Ministrów, jest programem, który wreszcie ma prawdziwe pieniądze. One są policzalne, one są już przygotowane dla tego programu i nie ma od tego odejścia. Narodowy Program Zdrowia jest rozporządzeniem Rady Ministrów, w którym są konkretne pieniądze. Na drugi cel operacyjny, Panie Ministrze, są 32 miliony zł. To są pieniądze niewyobrażalne w porównaniu z tym, czym dysponowaliśmy do tej pory, i oczywiście w dużej mierze pójdą one także na programy profilaktyczne związane z paleniem tytoniu. Tak że nie ma tutaj żadnego zagrożenia. My wreszcie jesteśmy szczęśliwymi ludźmi, dlatego że będę, zdaje się, pierwszym ministrem czy sekretarzem

stanu odpowiedzialnym za zdrowie publiczne w Polsce, który będzie miał takie środki do wydania. To jest 140 milionów zł w ciągu roku, do końca tego roku także mamy zabezpieczone środki finansowe. Będziemy uruchamiać różne konkursy dotyczące programów profilaktycznych. Tak że mamy lepszą sytuację czy też istotnie lepszą sytuację od tej, która była do tej pory, dlatego że nie można robić żadnych programów bez pieniędzy, tego się nie da zrobić, na dobrych intencjach niestety nie zbuduje się żadnego dobrego programu, do tego są potrzebne środki finansowe. A oprócz naszych dobrych intencji mamy wreszcie możliwości zrealizowania tego, i to z nieprawdopodobną siłą, którą zapewnia nam budżet na Narodowy Program Zdrowia. Przypominam państwu, że Narodowy Program Zdrowia jest pochodną ustawy o zdrowiu publicznym...

(*Senator Andrzej Wojtyła*: Ale nie ustawą, nie ma tego w ustawie.)

Jest kompletnie gdzie indziej, jest w innej ustawie. Myślę, że nie ma tutaj żadnego zagrożenia. Ja jestem absolutnie przekonany o tym, że nic nie może się zdarzyć, a wręcz odwrotnie. Gdyby pan minister miał 32 miliony zł przez kolejne lata, to prawdopodobnie nie mielibyśmy spadku o 20%, jaki mamy od 20 lat, tylko mielibyśmy o 35%, może 40%, może byśmy byli już bliscy tego, żebyśmy mogli mówić, że strasznie niedużo nam brakuje, żeby Polska była krajem wolnym od tytoniu. Nasze działania są pochodną środków przeznaczanych na programy profilaktyczne i wreszcie to mamy.

(*Głos z sali*: Ja jeszcze...)

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Może teraz pan senator. Proszę bardzo.

Senator Andrzej Stanisławek:

Dziękuję bardzo.

Chciałbym powiedzieć, Panie Ministrze, że ja bardzo się cieszę z całej tej ustawy oraz formy jej prezentowania i z tego, co pan minister do tej pory powiedział. Jednak mam troszkę niedosyt i chciałbym tylko uczulić ministerstwo na strukturę grupy palaczy. Pan minister powiedział, że zmniejszyła się liczba palaczy, i to bardzo dobrze. Ale zmieniła się struktura grupy palaczy na niekorzyść kobiet, zwiększa się liczba kobiet palących oraz zmniejsza się liczba małych palących. I to jest, uważam, jeszcze większa tragedia. Bo trudno nam dotrzeć do palących wiele lat, kilkadziesiąt lat, gdyż ich uzależnienie i przyzwyczajenie jest już na tyle mocne, że trudno im jest rzucić palenie. A rzeczywiście jest to ustawa o reklamie. I teraz jak przez reklamę wspólnie z mediami narodowymi – to jest pytanie do pana ministra – dotrzeć do młodego pokolenia z przekazem, że palenie papierosów nie jest cool, że cool to być fitness? Czy w ministerstwie nad tym państwo pracujecie? Dziękuję.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Proszę bardzo, Panie Ministrze.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosław Pinkas:

Dziękuję bardzo.

Oczywiście pracujemy. Padły tutaj słowa o mediach narodowych. W tej chwili jesteśmy na etapie sfinalizowania podpisania umowy z naszymi mediami narodowymi, które mają obowiązek prowadzenia jednak pewnych działań związanych z misją, a misją polskiej telewizji powinna być walka z tytoniem, powinny być programy profilaktyczne. Ale przypominam – tutaj po raz kolejny wrócę do tego – że my mamy na to pieniądze, mamy pieniądze na to, żeby chociażby kupić *product placement* idei. Niestety jest tak, że za wszystko trzeba zapłacić. Ale wreszcie są na to pieniądze, oczywiście to są pieniądze istotnie mniejsze niż te, które mają producenci i wydają na różnego typu formy promocji swoich działań, a robią to różnymi sposobami. Ale myślę, że tu nie będziemy bezradni. Ta ustawa jednak jest ustawą w tej dziedzinie dość ortodoksyjną, zakazującą różnych działań i będziemy tutaj niezwykle pryncypialni, żeby ściagać tego typu działania, które są niezgodne z naszą ustawą. Nie jesteśmy tutaj bezradni – po raz kolejny powtarzam – mamy możliwość, dzięki temu, że są pieniądze, zaistnienia także w mediach społecznościowych, być może będziemy mogli prowadzić naszą działalność chociażby na takiej zasadzie, żeby ta idea rozchodziła się na Twitterze, na Facebooku. Trzeba ludziom za to zapłacić, za nowe formy dotarcia szczególnie do młodych ludzi. Myślę, że będziemy tutaj bardzo skuteczni. Ale proszę zobaczyć, że niewątpliwie nasze działania, także wynikające ze wszystkich zapisów ustawowych, to są działania nakierowane na to, żebyśmy przeciwdziałali temu nałogowi wśród młodych ludzi.

Oczywiście bardzo dużym problemem jest palenie wśród kobiet. Będziemy starali się włączać do tego i lekarzy rodzinnych, i położne, a przede wszystkim kreować wizerunek kobiety, która nie pali. To rzeczywiście nie powinno być cool. Jest szereg rzeczy które, jak sądzę, nam w tym pomogą, bo my też dopełniamy naszymi programami związanymi z tym, że jednak kobieta w ciąży nie pali... No, i jest cały ciąg zdarzeń związanych z naszym programem prokreacyjnym, i 500+ jakoś się wpisuje w to wszystko, więc myślę, że będziemy mieli sukces. Za parę lat podsumujemy, co będzie. Myślę, że już w przyszłym roku będziemy mieli zarysowany jakiś trend, trend spadkowy, jeżeli chodzi przynajmniej o te 2 grupy, o których mówi pan profesor. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Teraz komisja rolnictwa, tak?

Senator Józef Łyczak:

Panie Ministrze! Panie Przewodniczący!

Ja tylko jednym zdaniem chciałbym się odnieść do wypowiedzi pani senator, która bardzo się martwi albo chciałaby po prostu dowiedzieć się, ile straci branża rolna, która

zajmuje się produkcją tytoniu. Ja bym powiedział tak: w rolnictwie mamy dużo większe problemy, głównie w zakresie produkcji mleka, żywności, gdzie w zasadzie cały przemysł rolno-spożywczy czy w większości jest w rękach obcego kapitału, który dyktuje warunki, często upokarzając polskich rolników, gdzie dochodowość jest bardzo zła, i o tym będziemy mówili na posiedzeniu komisji rolnictwa.

Ja chciałbym się odnieść do tego, o czym wspominał również i pan minister. Daleko, proszę państwa, nie musimy szukać, wystarczy przejść się ulicą Wiejską. Akurat od pewnego czasu mieszkam na ulicy Wiejskiej i widzę, że aż się roi od młodych, pięknych warszawianek, które wychodzą na ulicę i wszystkie palą. Raz do jednej bardzo grzecznie zwróciłem się z zapytaniem, dlaczego niszczy tak piękny organizm. Nie będę cytował odpowiedzi, jaką uzyskałem, tak że dalej będę się bał to robić.

Uważam, Panie Ministrze, że jest iskierka nadziei, bo kuźnie nowych palaczy i palaczek to do tej pory były – i jeszcze są – gimnazja, które, mam nadzieję, znikną z mapy naszego szkolnictwa. I moje pytanie: dlaczego tak mało dziś pan minister mówił o edukacji, edukacji w szkole, począwszy od przedszkola? To jest jedyna metoda, żeby odciągnąć młodzież, pokazując ten dramat, dramat palaczy. I to się okaże najbardziej skuteczne. A branża tytoniowa sobie poradzi poprzez eksport.

Mnie bardzo cieszy zaangażowanie pana ministra, pana profesora Wojtyły, który tak walczy z tym nałogiem, również sam się z nim boryka i dlatego czuje ten dramat. Tak że ja uważam, Panie Ministrze, że nadrzędny nakład powinien pójść w edukację, bo to jest jedyna i skuteczna droga do tego, żebyśmy zeszli do tego wskaźnika, który nam się marzy, czyli 10%, a może i mniej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Senatorze.
Panie Ministrze, 2 słowa.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosław Pinkas:

Dziękuję bardzo.

Edukacja oczywiście tak, ale chcę państwu powiedzieć – Panie Senatorze, dziękuję bardzo za to pytanie – że tak naprawdę ta edukacja powinna być przede wszystkim w rodzinie. Rodzina jest najważniejsza dla młodego człowieka i jeżeli w rodzinie nie ma mody na palenie, jeżeli się zwalcza to palenie i pokazuje się absurd związany z paleniem, to wtedy jest największy efekt. Ale oczywiście szkoły tak – mamy pieniądze na to, żebyśmy prowadzili akcje dla młodzieży pokazujące szkodliwość palenia – i przede wszystkim wpływające na grupy rówieśnicze, żeby to było po prostu zwyczajnie niemożliwe. Młodzież musi mieć dostęp do sportu, do innych swoich aktywności i wtedy rzeczywiście nie przychodzi do głowy pomysł, żeby palić, żeby szpanować w środowisku czy też bawić się wtedy, kiedy pali się tytoń czy też wapuje. Mamy świadomość, że absolutnie tym naszym – przepraszam za brzydkie słowo

– targetem są ludzie młodzi, dzieci, i na pewno większość naszych środków dotyczących polityki zdrowotnej będzie nakierowana właśnie na ludzi młodych.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.
Pan senator Wojtyła. Proszę.

Senator Andrzej Wojtyła:

Dziękuję bardzo.

W związku z tym, że pan minister wymienił mnie jako tego, który naukowo się tym zajmuje, muszę powiedzieć, że to nie jest tak, że kobiet nie pali mniej niż w 1990 r., bo wtedy, w 1990 r. paliło 28% kobiet, a teraz pali około 20%, a nawet mniej. Ale jest taki trend, że pali więcej właśnie tych ludzi, którzy nie powinni palić, tej populacji, która nie powinna palić. Ja mówię tutaj np. o kobietach w wieku rozrodczym. Kobiety w wieku rozrodczym, które zachodzą w ciążę, pali 28%, przy niecałych 20%, jeżeli chodzi o całą populację. One zachodzą w ciążę, a dopiero jak się dowiadują, że są w ciąży, rzucają palenie. Mimo to 12% pali przez całą ciążę. A u nas nie ma dostępu... One, jak się je ankietuje, by rzuciły palenie, tylko nie mają na to sposobu i tych poradni antytytoniowych, które mogłyby im pomóc, w Polsce nie ma. Na tę grupę, na tę populację trzeba by zwrócić uwagę. Generalnie, tak jak we wszystkich programach zdrowotnych, trzeba prowadzić politykę w zakresie promocji zdrowia i edukacji kierowaną do poszczególnych grup społecznych, poszczególnych roczników. Walczyliśmy z otyłością i doprowadziliśmy do tego, że jest patologiczne spożywanie pokarmów przez młode kobiety. Przecież 60% kobiet mających prawidłową wagę odchudza się w sposób patologiczny. To jest efekt tego, że do całego społeczeństwa zwracamy się w jeden sposób i to czasami przynosi takie efekty.

Jeżeli chodzi o te pieniądze na walkę z paleniem tytoniu, to jest to nieprawda, że pieniędzy co roku nie było. Ja byłem głównym inspektorem, trochę w tym się orientuję. Najwięcej tych pieniędzy... Oczywiście nigdy nie było 0,5%, w 2000 r., po wejściu w życie ustawy, było około 70 milionów zł na prewencję pierwotną i z tego korzystał głównie instytut onkologii i trochę inspekcja sanitarna. Pan minister mówił tutaj o jeszcze jednej rzeczy... I co roku około 20 milionów zł na tę walkę z paleniem tytoniu było, było 20–25 milionów zł na walkę z paleniem tytoniu, czyli prewencję pierwotną. Nie widzę tego od mniej więcej 2 lat. To jest fakt. Pan inspektor, pan minister... Nie wiem, czy dostajecie coś teraz, ale ja nie widzę, bo analizowałem to, żeby od 2 lat jakieś pieniądze znajdowały się w budżecie na... Czyli nie ma tego od nowelizacji ustawy tytoniowej.

Panie Ministrze, są prowadzone programy. 10 lat ma program prowadzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną wspólnie z Polską Federacją Producentów Żywności pod nazwą „Trzymaj formę!” i wszyscy nauczyciele w Polsce go znają. Ten program nie dostaje grosza, ani jednego grosza, a jest realizowany przez samorządy dzięki temu, że chodzi, że tak powiem, ponieważ tak się wbił w świadomość tych, którzy odpowiadają za promocję zdrowia i za wycho-

wanie naszych dzieci, że faktycznie on jest realizowany i przynosi efekty, które pan minister może potwierdzić. Analizowaliśmy to, ja nawet popeliłem w czasopiśmie z impact factor dobry artykuł na ten temat, występowałem z tym programem na wielu konferencjach, m.in. na europejskim kongresie zdrowia publicznego i został on zaliczony do 7 najlepiej realizowanych programów na świecie. W Nowym Jorku odbieraliśmy nagrodę parę lat temu. Według Komisji Europejskiej jest to najszerzy i najbardziej efektywny program z zakresu promocji zdrowia w Europie. Tak że chciałbym panu ministrowi o tym przypomnieć, bo poprzednie rządy przez 8 lat tego nie widziały, a nawet... Ja jestem tak do tego przywiązany dlatego, że wspólnie z profesorem Religą my to tworzyliśmy. Tamte rządy przez 8 lat jakby próbowały... nawet przeszkadzały w realizacji tego programu, ale czegoś, co się zaszczepi w terenie, nie uda się tak łatwo wykorzystać. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Senatorze.
Proszę, Panie Ministrze.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosław Pinkas:

Ja przyjmuję to do wiadomości po prostu, bo nie chcę tego komentować. Po raz kolejny podkreślam naprawdę ogromne zasługi pana senatora. Jednak, tak jak powiedziałem, nie ma w tej chwili zagrożenia, żeby...

(Brak nagrania)

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Ministrze...
(Wypowiedzi w tle nagrania)
(Brak nagrania)

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.
Pani senator Orzechowska. Proszę bardzo.

Senator Bogusława Orzechowska:

Dziękuję bardzo.

Przede wszystkim dziękuję bardzo za to, że pracujemy nad tą ustawą, która rzeczywiście zwraca uwagę na konieczność zwalczania nałogu, jakim jest palenie, czyli zwalczania tytoniu. Jednak myślę, że trzeba by było spróbować załatwić wiele spraw przez użycie mediów, dlatego że gdy te sprawy są omawiane w telewizji, w serialach... Wielu Polaków zwraca uwagę na to, co jest przedstawiane w telewizji, w serialach, które uważają za opiniotwórcze. Jeżeli więc byłoby tak, że w którymś serialu zwróciłoby się uwagę na to, że u osoby palącej powstają choroby, że powstaje jakiś nowotwór... Jako lekarze wiemy, że nie tylko rak płuca jest spowodowany przez palenie, że w jego wyniku powstaje mnóstwo innych nowotworów, nawet takich,

które całkowicie nie są związane z paleniem przez osoby oglądające i niemające świadomości medycznej. Np. rak pęcherza moczowego jest w bardzo odległym organie, a jest spowodowany przez palenie tytoniu, jest u palaczy, u bardzo wielu i to jest jedna z jego głównych przyczyn. Taka choroba jak przewlekła obturacyjna choroba płuc też jest skutkiem palenia papierosów. Jeżeli uświadomimy to ludziom i uświadomimy to w sposób prosty... Bo my tutaj rzeczywiście procedujemy ustawę, ale do ludzi, do obywateli powinniśmy docierać w bardzo prosty sposób.

Świetną sprawą jest promocja zdrowia, bo rzeczywistość coraz więcej młodzieży w tej chwili aktywizuje się w różnych sportach. Sprawa diety też jest ważna. Ale to jest promowane właśnie w mediach, ludzie na to zwracają uwagę i ludzie biorą pod uwagę to wszystko, co mogą obejrzeć, czego mogą dotknąć. Trzeba tam pokazać, że są zagrożenia właśnie nowotworami, że są zagrożenia u kobiet palących. Bo jeżeli mnóstwo młodych kobiet, tak jak mówimy, pali papierosy, to nawet jeżeli one sobie uświadomią, że są w ciąży i rzucają palenie, jest już za późno, bo właściwie największe zagrożenie jest wtedy, kiedy one jeszcze nie wiedzą, że są w ciąży, i w wyniku palenia papierosów dochodzi do uszkodzeń, dochodzi do wcześniactwa, do hypotrofii u dzieci.

Myślę, że na to wszystko powinniśmy zwrócić uwagę i użyć tych środków do uświadomienia tego społeczeństwu.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Pani Senator.
Proszę, Panie Ministrze.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosław Pinkas:

Dziękuję.

Pełna zgoda. My oczywiście wiemy, jakie mechanizmy są najbardziej efektywne. Nie ukrywam, że będziemy się starać, żeby w polskich serialach właśnie był ten *product placement* idei, o którym mówiłem. Ja zresztą chcę państwu powiedzieć, że największy efekt, jeżeli chodzi o wzrost zgłoszeń na badania screeningowe raka szyjki macicy, osiągnęliśmy wtedy, kiedy kupiliśmy po prostu fragment serialu „M jak miłość” pokazujący, że panie chodziły się badać. I wtedy mieliśmy gigantyczne piki. Ja wtedy byłem wiceministrem zdrowia odpowiedzialnym za Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych. My to zwyczajnie kupiliśmy, resort zdrowia kupił tego typu działania i rzeczywiście nagle się okazało, że to jest bardzo skuteczne. Będziemy stosować także ten mechanizm, aczkolwiek mam takie wrażenie, a nawet pewność, że powinna być to misja mediów narodowych, o których mówił pan profesor Stanisławek.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.
Proszę, Panie Senatorze.

Senator Andrzej Wojtyła:

Dla przypomnienia powiem, że my jeszcze ze świętej pamięci Andrzejem Urbańskim, jak był szefem telewizji, podpisaliśmy, jako GIS i Ministerstwo Zdrowia, takie porozumienie. Ja analizuję i oglądam niektóre seriale pod tym kątem, czy tamte... I tam rzeczywiście są wrzucane... Tego może nie widać, bo promocja zdrowia polega na docieraniu do świadomości... Edukacja to jest mówienie, edukowanie ludzi, a promocja zdrowia polega na tym, żeby wpływać na podświadomość. Ja, który wiem, że taka umowa jest, widzę w tych serialach właśnie takie elementy, które wynikają z tej umowy.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa senatorów jeszcze chce zadać pytanie? A może ktoś z gości chciałby zadać pytanie?

Proszę.

Dyrektor Generalny Polskiej Izby Handlu Maciej Ptaszyński:

Maciej Ptaszyński, Polska Izba Handlu.

Ja chciałbym się odnieść do jednego z założeń, takich bardzo technicznych. Bo mówiło się tutaj o przemyśle, mówiło się o rolnikach, a jest jeszcze trzeci sektor, który też jest bardzo zaangażowany w problematykę związaną z tytoniem, mianowicie handel. W Polsce jest około 120 tysięcy sklepów, które sprzedają wyroby tytoniowe, dla niektórych z nich to jest nawet 40% obrotu, ale to nie jest istotne. Istotne jest coś innego: kwestia techniczna związana z samymi opakowaniami, z informowaniem o ofercie. Poprzednia wersja ustawy, ta, która kończy swój żywot, zawierała informację, że w punktach sprzedaży mogą być informacje niezawierające przekazu zachęcającego do zakupu wyrobów tytoniowych. Ona w obecnej wersji zniknęła. To jest jakby wyjście poza niezbędną część, którą nakazuje implementacja unijnej dyrektywy. Z punktu widzenia handlu, który te wyroby tytoniowe posiadał, posiada i będzie posiadać, bo one gdzieś muszą być sprzedawane legalnie, oprócz tej szarej strefy, która ma w tej chwili już 30%... I to jest też poważny problem, o czym tutaj nie rozmawiamy, bo szara strefa z definicji nie zostaje objęta żadnymi regulacjami w związku z tą dyrektywą, łącznie z tym, że nikt nie kontroluje sprzedaży wyrobów tytoniowych dla nieletnich, ale na tym polega właśnie szara strefa. Więc chcemy i prosimy i już wielokrotnie mówiliśmy o tym podczas posiedzeń komisji sejmowych i podczas konferencji uzgodnieniowych, jeszcze przed wyborami... Cały czas podnosimy tę kwestię, żeby zachować możliwość przynajmniej bazowej informacji w punktach sprzedaży o dostępnej ofercie. Prawdopodobnie w odpowiedzi na moje słowa padnie: „bo reklama”. Tu nie chodzi o reklamę, wręcz przeciwnie, chodzi o prostą, podstawową informację. Tak zresztą postulowaliśmy w naszej propozycji poprawki, którą też pozwoliłem sobie tutaj państwu przesłać w ostatnim czasie, żeby można było... Ja pozwolę sobie przeczytać, żeby niczego nie przekręcić: „W punktach sprzedaży

wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych bezpośrednio przy towarze lub w bliskości towaru mogą być umieszczane informacje o markach wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych niezawierające przekazu zachęcającego do zakupu tychże, przedstawione na jednolitym kolorystycznie tle”. Czyli odpada tutaj jakby ten element reklamowy, chodzi tylko i wyłącznie o informację.

Skąd to się bierze? Wspomniano już dzisiaj, że na opakowaniach będą ostrzeżenia zdrowotne o wielkości 65% – taki jest wymóg dyrektywy, z tym nie dyskutujemy. Ostrzeżenia te będą od góry. Jeżeli sobie wyobrazimy, że to jest, proszę państwa, opakowanie papierosów, to mniej więcej tyle, a właściwie nawet tyle zajmie ostrzeżenie zdrowotne. Tutaj jest półka, na której te papierosy muszą stać, no, grawitacja działa w tę stronę, więc półkę trzeba postawić od dołu. Jeżeli jest jakieś zabezpieczenie, to w tym momencie na logo i ewentualnie markę zostaje tyle miejsca... To po prostu będzie zasłonięte przez półkę. Więc tak naprawdę, gdy patrzymy na tę paczkę z odległości 1,5–2 m, bo taka jest mniej więcej odległość od klienta, odległość na odcinku: klient – lada – ekspedientka – półka, w tym momencie tak naprawdę stajemy wobec sytuacji, że nie wiadomo, co jest w ofercie sprzedaży. Nie będą mogły być w żaden sposób, jak państwo pewnie wiecie, oznaczane wyroby mentolowe, które są legalne jeszcze przez 4 lata. Czyli w tym momencie handel nie jest w stanie poinformować klienta o tym, co ma w ofercie, więc... I chcę tu uniknąć wszelkich konotacji tego z reklamą, chodzi tylko o informację.

Handel od początku swojego istnienia, czyli od kilkudziesięciu tysięcy lat, od kiedy funkcjonuje, opiera się na informacji konsumenta o dostępnej ofercie. Chcemy tylko tej informacji. Żeby uniknąć wszelkich nawet myśli o reklamie, mówimy o tym jednolitym tle. I to jest to, co jest naprawdę ważne. Jest tu też kolega reprezentujący drugą grupę sieci handlowych, ja reprezentuję ok. 30 tysięcy małych i średnich sklepów, kolega reprezentuje większe sklepy i myślę, że będzie w stanie powiedzieć podobne rzeczy. Zresztą przesłany był do państwa senatorów apel sieci handlowych, nie wiem, czy dostaliście go wszyscy, czy nie... Sieci handlowe, które mają te wyroby w ofercie, zwracają się o taką możliwość. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.

Może pan minister odpowie od razu. Bardzo proszę.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosław Pinkas:

Dziękuję za to pytanie.

Oczywiście wiemy, że istnieje pewien problem dla sprzedawców, ale to jest problem marginalny. Nasza ustawa nie jest ortodoksyjna w tej dziedzinie, dlatego że nie wprowadziliśmy plain packagingu, czyli całkowitego braku danych na tym, co się sprzedaje. Tak jest w tej chwili w wielu krajach na świecie. Są kraje, gdzie tak naprawdę sprzedaje się to z sejfu. Naszym zadaniem jest ogranicze-

nie palenia i ograniczenie reklamy. Wiemy doskonale, że informacja w punktach handlowych w 90% była reklamą, tak to zostało skonstruowane, tak działał przemysł, mamy to absolutnie jednoznacznie zbadane, że nie była to informacja, tylko reklama.

Proszę także pamiętać, że nie zakazujemy informacji handlowej. Jest informacja o cenie, jest informacja o marce, ale żadnych innych informacji nie będzie. Każda następna informacja czy forma, o której pan mówi, jest zwyczajnie reklamą, mamy to dokładnie obfotografowane w 90% sklepów, o ile nie w 95%, tak to funkcjonuje. Tego w tej chwili nie będzie i tu będziemy absolutnie ortodoksyjni, nie ma od tego odejścia.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Ministrze.
Proszę bardzo.

**Przewodnicząca Komisji
do spraw Branży Tytoniowej
w Business Centre Club
Grażyna Sokołowska:**

Grażyna Sokołowska, Business Centre Club.

Business Centre Club podtrzymuje stanowisko odnośnie do utrzymania informacji handlowej w punkcie sprzedaży. Niemniej jednak, gdybyście państwo byli przeciwni temu utrzymaniu, wnosimy, prosimy o rozsądny, racjonalny termin na usunięcie tej informacji w dotychczasowej formie. Business Centre Club postulowało koniec tego roku jako realny termin na usunięcie informacji w dotychczasowej formie i poradziliśmy sobie ze 120 tysiącami punktów sprzedaży. Nie wiemy jeszcze, jak do końca będzie przebiegał proces legislacyjny, dlatego bardzo byśmy prosili, żeby ten termin, z różnych względów korzystny dla handlu, zachować. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Ja dziękuję za to pytanie, bo rzeczywiście mamy już poprawkę przygotowaną, zresztą ministerstwo ją akceptuje, i ten termin będzie wydłużony do końca roku, czyli do 31 grudnia 2016 r.

Ale proszę, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Tak jest. To jest poprawka przedłożona przez rząd, dostał ją pan przewodniczący, chcielibyśmy, żeby państwo ją zaakceptowali. Dajemy szansę na to, żeby usunąć tę reklamę – jednak reklamę – do końca grudnia. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Proszę bardzo.

**Dyrektor Departamentu Prawnego
w Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji
Karol Stec:**

Karol Stec, Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji.

Kolega przedstawił argumenty, ja chciałbym powiedzieć, że w poprawce złożonej przez Polską Izbę Handlu, którą również popieramy, zwracamy uwagę na ten element tła. Nie jest to informacja w rozumieniu i reklama w rozumieniu przekazu, który ma zachęcać... I w tej poprawce są 2 elementy, a więc brak przekazu zachęcającego do zakupu oraz jednolite tło. Nawet biorąc pod uwagę tę poprawkę rządową, o której pan minister raczył był powiedzieć, a która przedłuża o 3 miesiące... I tak dochodzimy do sytuacji, że tak naprawdę nasz klient, który już jest palaczem... Proszę zwrócić uwagę, że to jest grupa osób, które zwykle już są palaczami, i to jest dla nich informacja tak naprawdę o tym, co my mamy w sprzedaży, proszę państwa. To nie jest informacja, która ma zachęcać... Tak naprawdę handel detaliczny opiera się na informacji dwóch stron: jedna strona pokazuje, co ma do sprzedaży, a druga może odebrać tę informację, dowiedzieć się, co jest do sprzedania, czyli zakupienia. Jeżeli nie będziemy mogli informować naszych klientów, no to w zasadzie handel będzie ograniczony tylko do elementu ciągłego pytania, co jest w ofercie. Będzie to również utrudnione, w trakcie rozmowy... Biorąc pod uwagę, że zakupy są zwykle procesem dosyć szybkim, wydłużenie kolejek czy informowanie każdego klienta, co jest w naszej ofercie, naszym zdaniem jest nieuzasadnione. Ten przekaz, podkreślam, ma mieć charakter tylko i wyłącznie informacyjny, i stąd taki zapis w tej propozycji. Bardzo byśmy prosili o rozważenie tej sprawy przez Wysoką Izbę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.

Chyba pan już odpowiadał na to pytanie, ale proszę jeszcze raz.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Dla mnie sprawa jest zupełnie jednoznaczna: nie ma zgody rządu na tego typu poprawkę. Chcę powiedzieć w sposób jednoznaczny po raz kolejny: w sklepie będzie informacja o cenie i marce, i to jest całkowicie wystarczające. Ta ustawa ma walczyć z reklamą, z działaniem na podświadomość, to się ma źle kojarzyć, to ma być niewidoczne. Nie odejdzmy od tej idei. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Czy ktoś z państwa gości chce jeszcze zabrać głos? Skoro nie, to przystąpimy do części legislacyjnej.

Poproszę pana dyrektora z Biura Legislacyjnego o uwagę do tej ustawy.

**Wicedyrektor Biura Legislacyjnego
w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:**

Adam Niemczewski, Biuro Legislacyjne.

Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo, mam następujące uwagi do tej ustawy.

Pierwsza uwaga w przedstawionej pisemnej opinii, na str. 6, dotyczy art. 2 pktu 1. W myśl tego przepisu aromat charakterystyczny to wyraźnie wyczuwalny zapach lub smak inny niż zapach lub smak tytoniu, wynikający z zastosowania dodatku lub kombinacji dodatków, w tym zapach lub smak owoców, przypraw, ziół, alkoholu, słodczy, mentolu lub wanilii, który jest zauważalny przed spożyciem wyrobu tytoniowego lub w trakcie spożywania. W związku z tym, że zapachu lub smaku nie można zauważyć, można natomiast je czuć, należy rozważyć przyjęcie poprawki, która naprawia ten błąd, czyli wyraz „zauważalny” zamienia na wyraz „odczuwalny”.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Panie Ministrze, może od razu będziemy się do tych propozycji poprawek ustosunkowywać.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Tak, oczywiście jest zgoda na to, należałoby... To oczywiście kwestia semantyki, ale zgadzamy się z sugestią pana mecenasa.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Czyli jest zgoda? Dobrze.
Następna.

**Wicedyrektor Biura Legislacyjnego
w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:**

Druga uwaga odnosi się do art. 2 pkt 8, gdzie jest mowa o tym, że maksymalny poziom oznacza maksymalną ilość substancji, która może być zawarta w wyrobie tytoniowym, lub maksymalną ilość substancji wydzielanych przez wyrób tytoniowy mierzoną w miligramach, z tym że – jest taki dodatek w tej definicji – zawartość lub poziom może wynosić 0. I ta ostatnia część definicji jest zbędna, ponieważ ona, po pierwsze, nie niesie żadnej wartości normatywnej, a po drugie nie pozostaje w związku z definiowanymi określeniami, ponieważ tam mówimy o maksymalnej ilości, a tu mówimy: może wynosić 0. To nie odnosi się do maksymalnej ilości. Uważamy, że to zdanie w tej części jest zbędne.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Proszę, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Panie Przewodniczący, jest to implikacja dyrektywy unijnej, nie możemy od tego odejść.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.
Proszę dalej.

**Wicedyrektor Biura Legislacyjnego
w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:**

Uwaga trzecia. Ustawa wprowadza do obrotu prawnego kilka pojęć o zbliżonym znaczeniu. W art. 2 pktcie 25 mówi się: firma produkująca wyroby tytoniowe oraz firma zajmująca się produkcją, dystrybucją i handlem wyrobami tytoniowymi; w pktcie 28: firma tytoniowa. W związku z tym, że w kodeksie cywilnym pod pojęciem „firma” rozumiemy nazwę przedsiębiorcy, nie jest to synonim przedsiębiorstwa, podmiotu gospodarczego, to ze względu na spójność terminologiczną z ustawą wiodącą określającą pojęcie firmy, czyli kodeksem cywilnym, należy wszędzie konsekwentnie zamienić wyraz „firmy” na wyraz „podmioty”.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Proszę, Panie Ministrze.
(*Brak nagrania*)

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

...Senatorowie, co do tej uwagi, to zgadzamy się z propozycją poprawki nr 1 i nr 2, ale nie zgadzamy się z propozycją poprawki nr 3.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję bardzo.
Przechodzimy do propozycji czwartej.

**Wicedyrektor Biura Legislacyjnego
w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:**

Ta propozycja odnosi się do art. 11 ust. 7. Jest to taka poprawka, która się często pojawia w trakcie obrad Senatu. Oświadczenia, o których mowa w ust. 3 pktky 6–8, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego zeznania”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. W art. 233 kodeksu karnego typizuje się dwa rodzaje przestępstwa, pierwszym jest złożenie fałszywych zeznań, to jest §1, drugim jest złożenie fałszywego oświadczenia,

§6 kodeksu karnego. Ponieważ odpowiedzialnością karłą jest zagrożone złożenie fałszywego oświadczenia, co znajduje odzwierciedlenie w brzmieniu klauzuli zawartej w oświadczeniu, to przepis powinien odnosić się konsekwentnie do odpowiedzialności za złożenie fałszywego oświadczenia, a nie fałszywych zeznań. To poprawka, która wielokrotnie się pojawia jako poprawka...

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Proszę, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Rząd się nie zgadza.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję.
Propozycja piąta.

**Wicedyrektor Biura Legislacyjnego
w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:**

Uwaga piąta odnosi się do... Zgodnie z art. 11i ust. 1, nieopłacone, opłacone w części lub nieopłacone w terminie należności budżetowe wynikające z opłat stanowiących dochód budżetu państwa określone w art. 7d ust. 4, art. 8aa ust. 8, art. 8ab ust. 5 i art. 10 ust. 8 podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W tym katalogu nie wskazano opłat, o których mowa w art. 11a ust. 7 oraz w art. 11b ust. 4. Jeżeli to pominięcie nie było zamierzone, to należy przyjąć poprawkę, która...

(*Głos z sali:* Zamierzone.)

Zamierzone. To nie mam uwag, to się wycofuję.
(*Rozmowy na sali*)

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Okej. Przechodzimy dalej.

**Wicedyrektor Biura Legislacyjnego
w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:**

Kolejna uwaga odnosi się do art. 13 ust. 2. Jest tam mowa o tym, że kto pali wyroby tytoniowe, nowatorskie wyroby tytoniowe lub papierosy elektroniczne wbrew postanowieniom art. 5, podlega karze grzywny do 500 zł. Zważywszy że przepisy karne powinny cechować szczególną precyzją, wyodrębnienie kategorii nowatorskich wyrobów tytoniowych należy uznać za zbędne, ponieważ są one rodzajem wyrobu tytoniowego, bo w samej definicji nowatorskich wyrobów tytoniowych jest określone, że jest to wyrób tytoniowy. Ponadto wyszczególnienie w art. 13 ust. 2 nowatorskich wyrobów tytoniowych może powodować wątpliwości co do penalizacji palenia innych, niewymienionych w tym przepisie wyrobów tytoniowych.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
Jarosław Pinkas:**

Nie zgadzamy się na tę poprawkę.

(*Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:* Tu będzie błąd logiczny.)

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Czyli ministerstwo jest przeciwne. Tak?

(*Głos z sali:* Tak.)

Okej.

Siódma uwaga.

**Wicedyrektor Biura Legislacyjnego
w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:**

Siódma uwaga pokrywa się z tą uwagą, o której państwo już dyskutowaliście, wobec tego nie będę marnował czasu.

Pozostałe poprawki mają charakter...

Pierwsza uwaga odnosi się do zastąpienia koniunkcji alternatywą. Druga dotyczy użycia poprawniejszych, jak nam się wydaje, terminów: zamiast „palenia papierosów, palenia papierosów elektronicznych i używania wyrobów tytoniowych” proponujemy sformułowanie „palenia papierosów, używania innych wyrobów tytoniowych – bo papierosy są tymi wyrobami – oraz palenia papierosów elektronicznych”, które nie są wyrobami tytoniowymi, dlatego wymienienie tego w taki sposób wydaje się nam poprawniejsze.

(*Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosław Pinkas:* Zgoda.)

Co do pierwszej? Przepraszam, Panie Ministrze...

(*Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosław Pinkas:* Do pierwszej i drugiej.)

Dziękuję.

Trzecia uwaga, też zastąpienie koniunkcji alternatywą...

(*Rozmowy na sali*)

(*Głos z sali:* Brak zgody...)

Ostatnia uwaga ma charakter... Wydaje nam się, że aby był tu prawidłowo użyty przypadek, to powinno być „wyrobów tytoniowych”...

(*Głos z sali:* Tak, zgoda.)

Dziękuję.

Przewodniczący Waldemar Kraska:

Dziękuję, Panie Dyrektorze.

Proszę państwa, może uporządkowalibyśmy teraz poprawki, które pozwolę sobie zgłosić w imieniu komisji.

Jest poprawka dotycząca art. 1 pkt 1, gdzie wyraz „za-uważalny” zastępuje się wyrazem „odczuwalny”. Następna poprawka, do art. 1 pkt 1, w art. 2 pkt 25 wyraz „firm” zastępuje się wyrazem „podmiotów”, i dalej podobnie. Do art. 1 pkt 1, w art. 2 pkt 28 wyraz „firm” zastępuje się wyrazami „podmiotów produkujących takie wyroby”. Dalej poprawki doprecyzowujące. W art. 1 pkt 1, w art. 2

pkcie 43 wyraz „i” zastępujemy wyrazem „lub”. W art. 1 pkt 3 lit. a, w pkcie 2 wyrazy „palenia papierosów, palenia papierosów elektronicznych i używania wyrobów tytoniowych” zastępuje się wyrazami „palenia papierosów, używania innych wyrobów tytoniowych oraz palenia papierosów elektronicznych”. Następna poprawka, do art. 1 pkt 19, w art. 11a ust. 3 pkcie 5 oraz w art. 4 ust. 2 pkcie 1 wyrazy „wyroby tytoniowe” zastępuje się wyrazami „wyrobów tytoniowych”. I ostatnia poprawka, którą zgłaszam, w art. 8 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu: „Informacja o wyrobach tytoniowych spełniająca wymagania, o których mowa w art. 2 pkt 6 i art. 9 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, umieszczona w punkcie sprzedaży tych wyrobów przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, może pozostawać w tym punkcie do dnia 31 grudnia 2016 r.”.

To są propozycje poprawek.

Czy nad każdą poprawką głosujemy oddzielnie, czy możemy przegłosować to w bloku poprawek?

(*Głos z sali*: Jak komisja zdecyduje.)

Więc ja proponuję, żebyśmy przegłosowali wszystkie poprawki razem.

Czy zgadzamy się na takie procedowanie?

(*Głosy z sali*: Tak.)

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem przedstawionych poprawek? (10)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Teraz głosujemy nad całością ustawy.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem ustawy z przyjętymi poprawkami? (10)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

Wiem, że pani senator Czudowska chciałaby tę ustawę prezentować w Senacie. Czy pani senator podtrzymuje swoje... Tak.

Czy komisja ma jakieś zastrzeżenia do tego? Dziękuję bardzo.

Czyli pani senator Czudowska będzie sprawozdawcą tej ustawy w Senacie.

Dziękuję państwu bardzo.

Zamykam posiedzenie senackiej Komisji Zdrowia.

(*Koniec posiedzenia o godzinie 11 minut 22*)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii